ايىندى 70 جىل- كۈرەسكە تولى جاڭا ئەۋرە

جاڭا جۇڭگونىڭ 70 جىلدىق كۈرەس جىرىن اسقاقتاتا شىرقايىق

— 24 سەرياللى كولەمدى جۇجاتتى ارناۋلى فيلىم «ئەبىز داڭعىل جولدا كەلەمىز» تاياۋدا تاراتىلادى

شينخۋا اگەنتىگىنىڭ 9 - ايدىڭ 15 - كۈنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى. جۇڭخۋا حالىق رەسپۇبلىكاسى قۇرۇلعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعىن سالتاناتپەن قۇتتىقتاپ، جاڭا جۇڭگونىڭ تار جول، تايعاق كەشۋلەردى باستان كەشىرىپ، ۇدەرە العا تارتقان ۇلى ساپارىن تولىق كورسەتىپ جاريا ەتۋ ئۇشىن، ورتالىق كومىتەت ۇگىت ئبولىمى، ورتالىق كومىتەت پارتيا تاريخى جانە جۇجات زەرتتەۋ ورنى، مەملەكەتتىك دامۇ جانە رەفورما كومىتەتى، مەملەكەتتىك رادیو - تەلەۋيزيا باس مەكەمەسى، ورتالىق رادیو - تەلەۋيزيا باس ستانسياسى، ورتالىق اسكەري بستەر كومىتەتىنىڭ ساياسي قىزمەت ئبولىمى بىرلەسىپ تۇسىرگەن 24 سەرياللى كولەمدى جۇجاتتى ارناۋلى فيلىم «ئەبىز داڭعىل جولدا كەلەمىز» 9 - ايدىڭ 16 - كۇنىنەن باستاپ، ورتالىق تەلەۋيزياسىنىڭ امبەباپ ارناسىندا التىن ۋاقىتتا تاراتىلادى.

بۇل فيلىم شي جينپيڭنىڭ جاڭا ئداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن جەتەكشى ەتىپ، 70 جىلدان بەرى جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسىنىڭ بۇكىل ەلدەگى ئار ۇلت حالقىن باستاپ سوتسياليستىك توڭكەرىس، قۇرىلىس، رەفورما جۇرگىزىپ، قول جەتكىزگەن شۇعىلالى تابىستارى مەن قىمباتتى تاجىربەلەرىن نەگىزگى ارقاۋ ەتىپ "كوسەمسوز سۇيىسپەنشىلىگى، حيكايامەن بەينەلەۋ" ستيلىنە تاباندى بولىپ، وتاندى جىرلاپ، داۋىرگە ماداق ايتىپ، رەسپۇبليكامىزدىڭ قاجىرلىلىقپەن قىيىن - قىسپاقتان ئوتۋ بارىسىنداعى اسەرلى حيكايالارى مەن ەلەۋلى ىستەرىن تەرەڭ بەينەلەدى، بۇل — سان مىلليوندىعان حالقتىڭ سوتسياليزم جولىندا تالقىلاپ كۇرەس جۇرگىزۋ بارىسىندا جازعان ايبىندى تاريحي داستانىن شىنايى سۇيىسپەنشىلىكپەن جاريا ەتكەن، جۇڭخۋا ۇلتىنىڭ ەڭسە كوتەرۋىنەن، اۋقاتتانۋىنان تارتىپ قۇدىرەتتەنۋىنە دەيىنگى ۇلى شارىقتاۋىن تولىق ايگىلەگەن، قالىڭ كورەرمەندەرگە جاڭا جۇڭگونىڭ دامۇىن جان - جاقتى تۇسىندىرەتىن ۇزدىك تۇىندى.

جۇڭگونىڭ ئۇز جولى جوننىدەگى تولعانىس جانە نزدەنىس

جاڭا جۇڭگونىڭ داڭقتى جىلدارى

"تاياۋدان بەرى سوۋەت وداعى جاق سوتسياليزم قۇرۇ بارىسنداعى كەيبىر كەمشىلىكتەرى مەن اعاتتىقتارىن اشقا شعارىپ الدى، ولار جۇرگەن بۇراڭ جولمەن سەن تاعى جۇرمەكشىسىڭ بە؟ بۇرىن ئبىز ولاردىڭ تاجىريبە - ساباقتارىنان عيبىرات الىپ، بۇراڭ جولداردى از باسقان بولاتىنبىز، قازىر ئتىپتى دە ساباق الۋعا ئتيىسپىز".

سوۋەت وداعى كومۇنيستىك پارتياسىنىڭ 20 - رەتكى ۋاكىلدەر قۇرىلتايىنان كەيىن، ماۋ زىدۇڭ 1956 - جىلى 4 - ايداعى "ون ئىرى قاتناس تۇرالى" سوزىندە بۇكىل پارتيانى "سوۋەت وداعىن ۇلگى ەتىپ"، ئۇز جولىمىزعا وي جۇگىرتۋگە جانە نزدەنۋگە ئناسىباتتادى. وسىدان كەيىن، پارتيا مەن ۇكىمەت كوپ جاقتان نزدەنىس جاسادى.

1956 - جىلى 1 - ايدا، جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى بەيجىڭدە زيالىلار ماسەلەسى جوننىندە ئماجلىس اشتى. جوۋ ىنلاي ماجلىستە "زيالىلار ماسەلەسى جوننىندە بايانداماڭىز" جاسىپ، زيالىلاردىڭ باسىم كوبىنىڭ "جۇمسىشى تابىنىڭ ئبىر بولگىنە ەينالعاندىعىن" ايقىن ورتاعا قويدى. ماجلىستەن كەيىن، جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى بلگەرىندى - كەيىندى زيالىلار ماسەلەسى جوننىدە ئبىرتالاي جۇجاتتاردى شعارىپ، بۇكىل ەلدە زيالىلار قىزمەتىنىڭ ورىستەتىلۋىن بلگەرىلەتتى. بۇكىل ەلدە ئبىر ەزىت زيالىلار ماسەلەسى ئماجلىسىنىڭ رۇحىن دايەكتىلەندىرۋ ورلەۋى كوتەرىلىپ، "وسى زامانعى عىلىمعا جورىق جاسۋ" ۇرانى جاڭعىردى.

1956 - جىلى 1 - ايدا، جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى بەيجىڭدە زيالىلار ماسەلەسى جوننىندە "زيالىلار ماسەلەسى جوننىندە بايانداماڭىز" جاسىپ، زيالىلاردىڭ باسىم كوبىنىڭ "جۇمسىشى تابىنىڭ ئبىر بولگىنە ەينالعاندىعىن" ايقىن ورتاعا قويدى. ماجلىستەن كەيىن، جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى بلگەرىندى - كەيىندى زيالىلار ماسەلەسى جوننىدە ئبىرتالاي جۇجاتتاردى شعارىپ، بۇكىل ەلدە زيالىلار قىزمەتىنىڭ ورىستەتىلۋىن بلگەرىلەتتى. بۇكىل ەلدە ئبىر ەزىت زيالىلار ماسەلەسى ئماجلىسىنىڭ رۇحىن دايەكتىلەندىرۋ ورلەۋى كوتەرىلىپ، "وسى زامانعى عىلىمعا جورىق جاسۋ" ۇرانى جاڭعىردى.

ماداەنىەت پەن عىلىمدى دامىتۋ ئۇشىن، 5 - ايدىڭ باسىندا، ماۋ زىدۇڭ ەڭ جوعارى مەملەكەتتىك دەڭگەيدەگى جىلىسىندە "بارلىق گۇل شەشەك اتۋ، جالپى جارىسا ئۇن قاتۋ" باعىتىن رەسمي جاريالادى. "بارلىق گۇل شەشەك اتۋ، جالپى جارىسا ئۇن قاتۋ" باعىتىنىڭ ورتاعا قويىلۋى بەينە ئبىر اينا سەكىلدى ساياسي ورنىقتى، ەكونوميكالىق دامىعان، حالقى ىنتىماقتى ئبىر مەملەكەتتىڭ وبرازىن كەسكىندەپ، ادەبىەت - كوركەمونەردى گۇلدەندىرۋ، عىلىمدى دامىتۋداي ئداۋىر تالابىن بەينەلەدى.

9 - ايدا، جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسىنىڭ 8 - رەتكى مەملەكەتتىك ۋاكىلدەر قۇرىلتايى اشىلدى. قۇرىلتاي مىنالاردى اتاپ كورسەتتى: سوتسياليستىك ئتۇزىم ەلمىزدە نەگىزىنەن ورناتىلدى؛ ەل دشىندەگى باستى قايشىلىق حالقتىڭ ەكونوميكالىق ماداەنىەتتى جەدەل دامىتۋعا بولعان قاجەتتى مەن قازىرگى ەكونوميكالىق، ماداەنىەتتىڭ ادامدارىدىڭ قاجەتتىن قاناعاتتاندىرا الماۋى جاعدايى اراسىنداعى قايشىلىق؛ بۇكىل ەل حالقىنىڭ باستى مىندەتى كۇشتى شوعىرلاندىرا وتىرىپ قوعامدىق وندىرگىش كۇشتى دامىتىپ، مەملەكەتتى ونەركاسىپتەندىرۋدى جۇزەگە اسىرىپ، حالقتىڭ كۇن سايىن ارتىپ وتىرعان زاتتىق جانە ماداەنىەت قاجەتتىن بىرتىندەپ قاناعاتتاندىرۋ.

1956 - جىل — جاڭا جۇڭگونىڭ ئوزىنىڭ سوتسياليزم جولى جوننىندەگى نزدەنىسىنىڭ باستاماسى. وسى جىلداعى كوپتەگەن كەلەلى شارالار بىلايعى تاريحي دامۇعا تەرەڭ نۇپال كورسەتتى.

(شينخۋا اگەنتىگىنىڭ 9 - ايدىڭ 15 - كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

اۋەلگى ماقساتتان اينىماي، باتىلدىقپەن بورىش ارقالاپ، ناقتى ونمدىلىككە ۇمتىلدى

(باسى 1 - بەتتە)

ئۇرىمجى قالاسى: نازاريا ارقىلى اۋەلگى ماقساتقا ئنار بەرىپ، بورىشقا جەتەكشىلىك ەتتى

شي جينپيڭنىڭ جاڭا ئداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن شىكەرىلەي ۇيرەندى، دايەكتىلەندىردى، تياناقتاندىردى، باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ شينجياڭ قىزمەتى جونىندەگى ماڭىزدى ئسوزى مەن ماڭىزدى نۇسقاۋىنىڭ رۇحىن شىكەرىلەي ۇيرەندى، دايەكتىلەندىردى، تياناقتاندىردى... ئۇرىمجى قالاسىنداعى ئاربىر ورىن نازاردى نەگىزگى تاقىرىپقا، نەگىزگى جەلىگە شوعىرلاندىرىپ، جاپىياي جۇيەلى تۇردە ۇيرەنىپ، ئىس جۇزىندىك جاعدايىمەن بايلانىستىرا ۇيرەنىپ، دەر كەزىندە سوڭعى تۇسە ۇيرەنىپ، نازاريا ارقىلى اۋەلگى ماقساتقا ئنار بەردى، بورىشقا جەتەكشىلىك ەتتى.

العا قاراي ئبىر قادام ۇيرەنىپ، ئبىر ساتى تەرەڭ دەدى. ئۇرىمجى قالالىق پارتكوم پارتيا مەكتەبى (قالالىق اكىمشىلىك شۇەيۋان) 7 - ايدىڭ 20 - كۇنىنەن باستاپ، بارلىق وقىتۋشى، جۇمىسشى - قىزمەتكەرلەردى ۇيىمداستىرىپ، ئار سارسەنبى كۇنى شوعىرلى ۇيرەنۋ مەن وزدىگىنەن ۇيرەنۋ وتكىزىپ، «شي جينپيڭنىڭ "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" جوننىندەگى بايىمداۋلارىنان ۇزىندىلەر» سياقتىلاردى قاز - قالپىندا ۇيرەنىپ، نازاريا مەن قارۋلانۋدى ۇزدىكسىز كۇشەيتتى.

ئۇرىمجى قالالىق پارتكوم پارتيا مەكتەبىنىڭ (قالالىق اكىمشىلىك شۇەيۋان) ورىنباسار باستىعى (شۇەيۋان) جاڭ چين بىلاي دەدى: "كەلەسى قادامدا ئبىز اناعۇرلىم شىكەرىلەي، جۇيەلى تۇردە ۇيرەنىپ، جەتە ۇيرەنىپ، جەتە ئتۇسىنىپ، قانىق ۇعىنىپ، توعىستىرىپ، ۇيرەنۋ بارىسىندا اۋەلگى ماقساتتى، بورىشتى بلگەرىلەگەن تۇردە ۇعىنىپ، پارتيا تانىمىن كۇشەيتىپ، مۇرات - سەنىمدى بەكەمدەيمىز. سونىمەن قاتار، وقىتۋ بارىسىندا ارناۋلى ساباق ورنالاستىرىپ، شي جينپيڭنىڭ جاڭا ئداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن ۇيرەنۋدى، دايەكتىلەندىرۋدى تەرەڭدەتۋدى، ساناعا ۇيالاتۋدى، ناقتىلاندىرۋدى بلگەرىلەتەمىز".

ئۇرىمجى قالاسى اۋدان - باسقارما دارەجەلىدەن جوعارى باسشىلىق القا مەن باسشى كادرلاردىڭ نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن كورنەكتى تۇردە يگەرىپ، جەكە ادامدارداردىڭ وزدىگىنەن ۇيرەنۋى، شوعىرلى ۇيرەنۋ، ارناۋلى تاقىرىپتىق زەرتتەۋ - تالقى سياقتى فورمالاردى قولدانىپ، جەتە ۇيرەنۋ، جەتە يگەرۋ، شىنايى تياناقتاندىرۋعا كۇش سالۋدىڭ ئارى ەكى جاعىن يگەرۋگە، ەكى جاعىن جەبەۋگە تاباندى بولىپ، ۇيرەنۋدىڭ ناقتى ونمدىلىگىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۋدىڭ تالاپ ەتتى.

ئۇرىمجى قالالىق ئتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتى، باقىلاۋ - تەكسەرۋ كوميتەتىندەگى پارتيالى باسشى كادرلار شوعىرلى ۇيرەنۋدە وزدەرىن بايلانىستىرۋعا، قىزمەتتى بايلانىستىرۋعا، قىزمەت جاۋاپكەرشىلىگىن بايلانىستىرۋعا تاباندى بولىپ، پارتيانىڭ جاسامپاز نازاريا - سىمەن وي - سانانى قارۋلاندىرىپ، ۇلگىگە، ولشەمگە ئدال تۇرالاپ، اۋەلگى ماقساتتان اينىماۋ، بورىش ارقالاۋ يدەيالىق سانالىلىعى مەن ارەكەت سانالىلىعىن ۇزدىكسىز كۇشەيتتى. ئۇرىمجى قالالىق ئتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتىنىڭ ورىنباسار شۇجيى، باقىلاۋ - تەكسەرۋ كوميتەتىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى حى تيانپيڭ بىلاي دەدى: "ئبىز نازاردى شىرىكتەسۋ جانە ستيل ماسەلەلەرىنە شوعىرلاندىرىپ، حالىق تۇرمىسى سالاسىندا بۇقارانىڭ مۇددەسىنە زيان جەتكىزگەن كورنەكتى ماسەلەلەرگە شوعىرلاندىرىپ، قاتىستى تاراۋلارعا باستاماشى بولىپ ارناۋلى رەتتەۋ - وڭاۋ ورىستەتىپ، بۇقارا ەڭ كوڭىل بولەتىن، ەڭ تىكە، ەڭ رەال مۇددە ماسەلەلەرىن ويداعىداي شەشەمىز".

بۇراتالا وبلىسى: ماسەلەنى باعدار ەتۋگە تاباندى بولىپ، ۇيرەنۋ مەن ىستەۋدى ۇشتاستىردى

بۇراتالا موڭعۇل اۋتونوميالى وبلىسى "اۋەلگى ماقساتتان اينىماۋ، بورىش ارقالاۋ، پارىقتى تابۋ، تياناقتاندىرۋدى يگەرۋ" جالپى تالابىن جان - جاقتى دايەكتەندىرىپ، بۇراتالا وبلىسىنىڭ ئس جۇزىندىك جاعدايىنا بايلانىستىرىپ، نساناعا تۇرالانىپ، پارتيالى كادرلاردىڭ نازاريامەن قارۋلانۋدى تاباندىلىقپەن كۇشەيتۋىن بلگەرىلەتىپ، بلگەرىلەي "ئتورت تانىم"دى كۇشەيتىپ، "ئتورت سەنىم"دى بەكەمدەپ، "ەكىنى قورعاۋ"دى ورنىدادى. سونىمەن قاتار، ماسەلەنى باعدار ەتۋگە تاباندى بولىپ، ۇيرەنۋ مەن ىستەۋدى ۇشتاستىرىپ، كورنەكتى ماسەلەلەردى شەشۋگە كۇش سالىپ، ئتۇرلى قىزمەتتەردى تەرەڭدەي، جىنتىكتەي، ناقتاپ ىستەدى.

بۇراتالا موڭعۇل اۋتونوميالى وبلىستى پارتكوم ساقا كادرلار مەكەمەسى ەرتە جوسپارلاۋعا، ەرتە داينداۋعا تاباندى بولىپ، باسشىلىق القاسىنىڭ شوعىرلى ۇيرەنۋىن دەن قويا ويداعىداي يگەرۋ نەگىزىندە، "ئۇش جين، ئبىر ساباق" ئتۇزىمىن قاتاڭ تياناقتاندىرىپ، پارتيا مۇشەلەرىنىڭ ئار ايداعى وزدىگىنەن ۇيرەنۋ ئتىزىمىن داينداپ، ماسەلەگە وي جۇگىرتە، قاز - قالپىندا ۇيرەنىپ، ۇيرەنۋ مەن پايدالانۋدى ۇشتاستىرىپ، ۇيرەنۋ ارقىلى تۇزەتۋدى جەبەپ، ۇيرەنۋدىڭ ونمدىلىگىن بۇكىل وبلىستاعى ساقا كادرلار ىستەرىنىڭ داۋىن بلگەرىلەتۋدىڭ جاندى امالياتىنا شىنايى اينالدىردى.

بۇراتالا موڭعۇل اۋتونوميالى وبلىستى پارتكوم ساقا كادرلار مەكەمەسىنىڭ باستاعى يوۋ ليشيا: "ساقا كادرلار مەكەمەسى ئبىر جاعىنان ۇيرەنىپ، ئبىر جاعىنان تەكسەرىپ، ئبىر جاعىنان تۇزەتۋگە تاباندى بولىپ، باسشى كادرلاردىڭ باستاماشىلدىقپەن تۇزەتۋىنە تاباندى بولىپ، ارناۋلى رەتتەۋ - وڭاۋ مازمۇندارىن مەقتاپ ارقاۋ ەتىپ، ئبىر جاعىنان ۇيرەنىپ، ئبىر جاعىنان تۇزەتۋ ئتىزىمىن شعارىپ، دەمالىسقا، زەينەتكە شىققان ساقا كادرلارعا قىزمەت وتەۋ، باسقارۋ سياقتى جاقتاردى ارقاۋ ەتىپ، رەتتەۋ - تۇزەتۋ شارالارىن العا قويدى. قازىر بۇكىل وبلىستاعى دەمالىسقا، زەينەتكە شىققان ساقا كادرلار اڭىس ەتكەن 5 جاقتاعى ماسەلەنى جيىندىق ئارى وسى ماسەلەلەرگە مەگزىمس 15 رەتتەۋ - تۇزەتۋ شاراسىن العا قويدىق" دەدى.

اۋىل - قىستاقتىڭ اۋىز سۋ حاۋىپسىزدىگىن شىنايى بەكەمدەۋگە، جوعارىلاتۋعا ايرىقشا كۇش سالدى؛ وزەن - كول باستىقتارى ئتۇزىمىن تياناقتاندىرۋدى تۇنقا ەتىپ، تاۋدى، سۋدى، ورماندى، اتىزدى، كولدى، جايلىمدى جۇيەلى جونگە سالۋعا تاباندى بولدى... بۇراتالا موڭعۇل اۋتونوميالى وبلىستىق سۋ يگىلگى مەكەمەسى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى قوزىتاۋشى كۇش ەتىپ، ئتۇرلى قىزمەتتەردى زور كۇشپەن بلگەرىلەتتى.

بۇراتالا موڭعۇل اۋتونوميالى وبلىستى سۋ يگىلگى مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ ورىنباسار شۇجيى، مەكەمە باستاعى سۇبتا بىلاي دەدى: نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ورنالاستىرۋى، تالابى بويىنشا، مەكەمەمىز ئس جۇزىندىك جاعدايعا تىعىز بايلانىستىرىپ، ۇيرەنۋ مەن ىستەۋدى ۇشتاستىرۋعا، تەكسەرۋ مەن تۇزەتۋدى ساباقتاستىرۋعا، ماڭىزدى ئتۇيىندى يگەرۋگە، ولقىلىقتاردى تولتاقتاۋعا، ئالىستى تۇستاردى كۇشەيتۋگە تاباندى بولىپ، سۋ بايلىعىن ساپالى جايعاستىرۋ، سۋ، قۇاڭشىلىق اپاتتارىنان ساقتانۋ سياقتى جاقتاردا پارمەندى شارا قولدانىپ، بۇراتالا وبلىستى سۋ يگىلگى ئتۇرلى قىزمەتتەرىنىڭ تىعىلعىتى ونمدىلىگىن تەرگە قول جەتكىزۋىن بلگەرىلەتەدى.

اقسۋ ايماعى: الدىمەن ۇيرەندى، الدىمەن تۇزەتتى، بايقالا سالا تۇزەتتى

اقسۋ ايماعى اۋدان، باسقارما دارەجەلىدەن جوعارى باسشى كادرلاردى ئتۇيىن ەتىپ، الدىمەن ۇيرەنىپ الدىمەن تۇزەتۋگە، بايقالا سالا تۇزەتۋگە تاباندى بولدى.

اقسۋ ايماقتىق پارتكومنىڭ مۇشەسى، ۇيىمداستىرۋ ئبولىمىنىڭ باستاعى دۋ مەيڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: اقسۋ ايماعى ايماقتاعى ئتورت القانىڭ شوعىرلى ۇيرەنۋ، زەرتتەۋ - تالقى ئتاسلىن جولعا قويىپ، شوعىرلى زەرتتەۋ - تالقى ۇيرەنۋ جوسپارىن جاساپ، قىزمەتكەر، ۋاقىت، مازمۇن، ونمدىلىك سىندى "ئتورتتى تياناقتاندىرۋ"عا شىنايى كەپىلدىك ەتتى. سونىمەن بىرگە، ايماق ئتورت القاسى الدىمەن ارەكەتتەنىپ، نەگىزگى ساتىعا ىشكەرىلەي بارىپ، بۇقارانى ىشكەرىلەي ارالاپ، ئبىرىنشى شەپكە ىشكەرىلەي بارىپ، بۇقارانى الاڭداتقان ىستەردى، مازالاعان ىستەردى، ۋايىمداتقان ىستەردى ۇعىستى، يگەردى ئارى نەگىزگى ساتىنى بۇقارا اڭىس ەتكەن ماسەلەلەردى شەشۋدە ناقتى شارا، جاراماسدى شارا شعارۋعا قۇزاپ، جەتەكشىلىك ەتىپ، وقۋعا ئتۇسۋ، جۇمىسقا ورنالاسۋ، اۋرۋ ەمدەتۋ، قارتتاردى كۇتىمدەۋ سياقتى بۇقارا ەڭ كوڭىل ئبولىپ وتىرعان، ەڭ تىكە، ەڭ رەال مۇددە ماسەلەلەرىن شوعىرلى شەشتى.

اقسۋ ايماعىنداعى 8 اۋدان، ئبىر قالا، ايماققا توتە قاراستى كاسىپورىن، ئسورىندار ماسەلەنى باعدار ەتۋدى بەرىك ورناتىپ، ماسەلەگە وي جۇگىرتە ۇيرەنىپ، ۇلگىگە، ولشەمگە مۇقيات تۇرالانىپ، بۇقارانىڭ اڭىسى كۇشتى بولىپ وتىرعان ماسەلەلەردى دەر كەزىندە سالالاپ، جيناقتاپ، ماسەلە تىزىمدەگىن جاساپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە كەزىندە شەشۋگە بولاتىن كورنەكتى ماسەلەلەردى باستاپقى قادامدا تۇراقتاندىرىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە مىندەتتەرىنىڭ تىعىلعىتى بولۋىنا، تياناقتاندىرۋىنا، ەگجەي - تەگجەيلى بولۋىنا بەرىك نەگىز قالادى.

"ئىشنارا جاسى ۇلعايعان بۇقارا دەمالىس ورىندا جاتادى، ولارعا دەر كەزىندە ماملە تولىمدىلىعى كۇزالاندىرىلماعان. 60 جاستان جوعارى قارتتاردىڭ ماملەسىن دەر كەزىندە الۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، تولىمدىلىعىن كۇزالاندىرماعاندىقتان قازىرگى ماملەسىن تاراتۋدىڭ توقتاپ قالۋ قۇبلىسىنان ساقتانۋ ئۇشىن، ئبىز 'ئبىر جەلى قىزمەت ئادىسى' ارقىلى نەگىزگى ساتىداعى قوعامدىق قامسىزداندىرۋعا تەكسەرۋ - زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، بۇقارانىڭ ۇيىنەن شقىپاي، قىزمەت وتەۋدى ۇيىندە يگىلىكتەنۋىن ەڭ جوعارى شەكتە جۇزەگە اسىردىق"، - دەدى كۇشار اۋداندىق ادام كۇشى بايلىعى جانە قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ مەكەمەسىنىڭ باستاعى لي يۇيفاڭ.

نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەمەن ۇشتاستىرىپ، كۇشار اۋدانى تۇتاس اۋدان كولەمىندە "ئبىر جەلى قىزمەت ئادىسى"ن جاپىياي جۇرگىزىپ، بۇقارانىڭ قىزمەت وتەۋ كوزقاراسىن ئبىرىنشى شەپكە دەيىن جەتكىزۋ، نساناعا، مىندەتتى ئبىرىنشى شەپكە دەيىن ايداپ، تەكسەرۋ - زەرتتەۋ، كومەكتەسۋ، جەتەكتەۋ، جەتەكشىلىك ەتۋدى ئبىرىنشى شەپكە دەيىن جەتكىزۋ، ماسەلەنى، قايشىلىقتى ئبىرىنشى شەپتە شەشۋ، قىزمەت ونمدىلىگىن ئبىرىنشى شەپتە جەبەۋ، تياناقتاندىرۋ قابىلەتىن ئبىرىنشى شەپتە سىنىن وتكىزۋ سياقتى قىزمەت تاسىلدەرى ارقىلى كۇشار اۋدانىنىڭ ئار دارەجەلى باسشى كادرلارىنىڭ ستيلدە بۇرىلىس جاساۋىن، قىزمەت ونمدىلىگىن جوعارىلاتۋىن جەبەپ، قىزمەت نساناعا، مىندەتتەرىن اناعۇرلىم ايقىنداپ، وي جەلىسىن اناعۇرلىم انقتاپ، نەگىزگى ساتى قىزمەتى مەن بۇقارانىڭ قىينىشسىلىعىن ۇتىمدى شەشتى.

اۋەلگى ماقساتتان اينىماي، باتىلدىقپەن بورىش ارقالاپ، ناقتى ونمدىلىككە ۇمتىلدى. رايونىمىزدىڭ جەر - جەرىندەگى پارتيا مۇشەلەرى، كادرلار مىنالاردى ئبىلدىردى: ۇيرەنۋ تاربيەسىن كۇشەيتىپ، مۇقيات قاداعالاپ، رەتتەپ - تۇزەتىپ، قۇلشىنا قامال الىپ، قىينىشسىلىقتى شەشىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە مەن شىنجياڭنىڭ ورنىقتىلىق، داۋ قىزمەتتەرىن بلگەرىلەتۋدىڭ ئس جۇزىندىك ونمدىلىكتەرىمەن جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعىن قارسى الامىز.

(تىلشىلەرىمىز **جاڭ يانفاڭ، شيا چيڭ، جاۋ چۇنحۋا**، بۇراتالا تىلشىلەر پۇنكتىنەن **لي مەيڭشيڭ**، ەرىكتى تىلشىلەر **گاي يۇي، ۋاڭ شيا** جازعان)

ژۇلتىڭ گۇلدەنۋى جولىندا . ەرجۇرەك قۇربانداڭ شاجىرەسى

توڭكەرىس ىستەرىنە ادال شاۋجياڭ يە يۇنگاۋ

شينخۋا اگەنتىگىنىڭ 9 - ايدىڭ 1 - كۇنى نانچاڭنان بەرگەن حابارى (ئتىلشى حۋاڭ حاۋران). جياڭشي ولكەسى گانجوۋ قالاسى شيڭگو اۋدانى گاۋشيڭ قالاشىنىڭ حشيڭ قىستاعىنىدا اق قابىرعالى، جاسىل قاڭىلتاق كەرىپشتى ۇيلەر جاسىل اعاشتارمەن كومكەردىلىپ، كىشكەنە وزەن قىستاقتى اينالىپ اعىپ جاتادى، سول جەردەگى بۇقارا كۇنى بۇگىنگە دەيىن، وسى ارادا تۇپ - وسكەن يە يۇنگاۋ جياڭجۇندى ئاردايىم ەسكە الىپ تۇرادى.

يە يۇنگاۋ، اسلىگى اتى يە ماۋشاي، بۇرىنعى جۇڭگو حالىق ازاتتىق ارمياسى باس سانموۋبۇى حابارلاسۋ ئبولىمىنىڭ ساياسي مۇشەسى، 1914 - جىلى شارۋا وتباسىندا دۇنيەگە كەلگەن، كىشكەنتايىنان باستاپ ەڭبەكشىل، ەرجۇرەك، قايسار بولىپ وسەدى. قىزىل ارمياشىلارىنا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، تولىمدىلىعىن كۇزالاندىرىلماعان. 60 جاستان جوعارى قارتتاردىڭ ماملەسىن دەر كەزىندە الۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، تولىمدىلىعىن كۇزالاندىرىلماعاندىقتان قازىرگى ماملەسىن تاراتۋدىڭ توقتاپ قالۋ قۇبلىسىنان ساقتانۋ ئۇشىن، ئبىز 'ئبىر جەلى قىزمەت ئادىسى' ارقىلى نەگىزگى ساتىداعى قوعامدىق قامسىزداندىرۋعا تەكسەرۋ - زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، بۇقارانىڭ ۇيىنەن شقىپاي، قىزمەت وتەۋدى ۇيىندە يگىلىكتەنۋىن ەڭ جوعارى شەكتە جۇزەگە اسىردىق" - دەدى كۇشار اۋدانىنىڭ ادام كۇشى بايلىعى جانە قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ مەكەمەسىنىڭ باستاعى لي يۇيفاڭ.

نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەمەن ۇشتاستىرىپ، كۇشار اۋدانى تۇتاس اۋدان كولەمىندە "ئبىر جەلى قىزمەت ئادىسى"ن جاپىياي جۇرگىزىپ، بۇقارانىڭ قىزمەت وتەۋ كوزقاراسىن ئبىرىنشى شەپكە دەيىن جەتكىزۋ، نساناعا، مىندەتتى ئبىرىنشى شەپكە دەيىن ايداپ، تەكسەرۋ - زەرتتەۋ، كومەكتەسۋ، جەتەكتەۋ، جەتەكشىلىك ەتۋدى ئبىرىنشى شەپكە دەيىن جەتكىزۋ، ماسەلەنى، قايشىلىقتى ئبىرىنشى شەپتە شەشۋ، قىزمەت ونمدىلىگىن ئبىرىنشى شەپتە جەبەۋ، تياناقتاندىرۋ قابىلەتىن ئبىرىنشى شەپتە سىنىن وتكىزۋ سياقتى قىزمەت تاسىلدەرى ارقىلى كۇشار اۋدانىنىڭ ئار دارەجەلى باسشى كادرلارىنىڭ ستيلدە بۇرىلىس جاساۋىن، قىزمەت ونمدىلىگىن جوعارىلاتۋىن جەبەپ، قىزمەت نساناعا، مىندەتتەرىن اناعۇرلىم ايقىنداپ، وي جەلىسىن اناعۇرلىم انقتاپ، نەگىزگى ساتى قىزمەتى مەن بۇقارانىڭ قىينىشسىلىعىن ۇتىمدى شەشتى.

اۋەلگى ماقساتتان اينىماي، باتىلدىقپەن بورىش ارقالاپ، ناقتى ونمدىلىككە ۇمتىلدى. رايونىمىزدىڭ جەر - جەرىندەگى پارتيا مۇشەلەرى، كادرلار مىنالاردى ئبىلدىردى: ۇيرەنۋ تاربيەسىن كۇشەيتىپ، مۇقيات قاداعالاپ، رەتتەپ - تۇزەتىپ، قۇلشىنا قامال الىپ، قىينىشسىلىقتى شەشىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە مەن شىنجياڭنىڭ ورنىقتىلىق، داۋ قىزمەتتەرىن بلگەرىلەتۋدىڭ ئس جۇزىندىك ونمدىلىكتەرىمەن جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعىن قارسى الامىز.

(تىلشىلەرىمىز **جاڭ يانفاڭ، شيا چيڭ، جاۋ چۇنحۋا**، بۇراتالا تىلشىلەر پۇنكتىنەن **لي مەيڭشيڭ**، ەرىكتى تىلشىلەر **گاي يۇي، ۋاڭ شيا** جازعان)

يە يۇنگاۋ 1955 - جىلى شاۋجياڭ اسكەري شەنى بەرىلەدى. 1 - تامىز وردەننەنە، تاۋەلسىزدىك ەركىندىك وردەننەنە، ازاتتىق وردەننەنە داڭقىپەن يە بولعان.

"ماداەنىەت زور توڭكەرىسى" مەزگىلىندە ول لين بياۋ، جياڭ چىڭ كەرى توڭكەرىستىك توبىنىڭ راقىمسىز قۇداۋالاۋىنا ۇشىرايدى. كەيىن تۇبەگەيلى اقتالىپ، اتاق - داڭقى قالپىنا كەلتىرىلەدى. ول قايتادان قىزمەتكە قاتىناسقاننان كەيىن، كاسىپتىك تەحنيكاعا قاجىرلەمقىپەن نزدەنىس جاساپ، ۇنەمى امالياتقا ىشكەرىلەي ارالاسىپ تەكسەرۋ - زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، ناۋقاستانىپ جۇرسە دە ۇزاق ۋاقىت قىزمەت ىستەۋگە تاباندى بولىپ، اسكەري ئبولىمنىڭ حابارلاسۋىن وسزاماناندىرۋ قۇرىلىسى ۇشىن ئومىرىنىڭ سوڭعى دەمىنە دەيىن باستان - اياق قىزمەت ىستەدى. 1979 - جىلى 9 - ايدىڭ 21 - كۇنى، ول باس سانموۋبۇى حالىق جاساقتارى حابارلاسۋ قىزمەتى اڭگىمە ئماجلىسىن باسقارىپ اشقان كەزدە جۇرەك اۋرۋى تۇنقىل قوزعالىپ، جياڭشۋ ولكەسىنىڭ جىنجياڭ قالاسىندا 65 جاسىندا دۇنيەدەن وتەدى.

يە يۇنگاۋ سياقتى مەملەكەت قۇرعان جياڭجۇندەردى ەسكە الۋ ۇشىن، شيڭگو اۋدانى 2003 - جىلى جياڭجۇن باقشاسىن، جياڭجۇن ساراينى سالدى، يە يۇنگاۋ جياڭجۇنىنىڭ ئمۇسىنى مەملەكەت قۇرۋعا قاتىسقان 55 جياڭجۇننىڭ مۇسىنىمەن بىرگە شيڭگوداعى جياڭجۇن باقشاسىنىڭ الاڭىندا ەڭسە كوتەردى. جياڭجۇن ساراينىڭ شىنىندە يە يۇنگاۋ قاتارلى جياڭجۇندەردىڭ ئومىر بايانىن تانىستىرۋ، توڭكەرىستىك حيكايالار جانە قاتىناسقان ەلەۋلى ىستەر سياقتىلاردىڭ بارلىعى كورمەگ